Nagyvárad 1912. XVIII. évfolyam 169 szám. Vasárnap, julius 28.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

Cim és copf.

Miután az ügyvédi kamarák évről-évre keservesebben panaszkodnak, menynyire nehéz lett az ügyvédi kar megélhetése s micsoda rettenetes tolongás támadt az egyre bizonytalanabb kenyeret nyujtó ügyvédi pályára, az igazságügyi kormány gondolt egyet és elhatározta, hogy komolyan és államférfiui bölcseséggel fog gondoskodni az ügyvédi karról.

Belátta az igazságügy legfőbb hatósága, hogy itt félrendszabályok nem segitenek. Az ügyvédség a magyar társadalom egyik legelőkelőbb, legfüggetlenebb osztálya volt az utolsó évekig. Ügyvéd volt Jókai, Kossuth Lajos, Horváth Boldizsár, Szilágyi Dezső, Darányi Ignác és még annyi más kiválósága közéletünknek. A független ügyvédi kar a magyar társadalom egy jelentékeny részének függetlenségét is jelentette A politikai küzdelmek vezetői, társadalmi mozgalmak irányitói többnyire a független ügyvédi karból kerültek ki. A magyar ügyvédhez hasonló helyzetben csak az angol ügyvéd volt — s mindkét ország alkotmányán is meglátszik a független jogászok évszázados következetes munkája

Ezt a poziciót a magyar ügyvédi kar a legutóbbi évek folyama alatt csaknem teljesen elvesztette. Nem akarjuk feszegetni, miért és hogyan, — de ellepték az ügyvédi pályát tehetetlen alakok, akik behozták a jogá zi szellem helyébe az üzleti szellemet, a kollegialitás helyébe a konkurrenciát, néha annak nemtiszta válfaját is, a kik nem jogvédelemből, hanem a reklámból élnek, a kik »felhajtóknak« percentet adnak s a kik egész müködésükkel egyrészt leszoritják, leverik, letaszigálják a csendes, komoly, értékes munkaerőt a küzdőtérről, másrészt üzleteikkel, kiméletlenségükkel az ügyvédi kart a köztisztelet szinvonaláról rohamosan ráncigálják lefelé a közgyülölet szinvonalára.

Ezen segiteni kell, ezt belátta az igazságügyi kormány és gondolt egyet és cselekedett kettőt.

Először is cimet fog adni az ügyvédeknek: harminc évi müködés után minden ügyvéd királyi jogtanácsos lesz. Ez persze elsőrangu segitség. Tetszik tudni, az éhes embernek a legfontosabb mindig, hogyan cimezik? Az ügyvédeknek is az volt a legfőbb panaszuk, hogy szebb cimre vágyódtak. Különösen a tanácsosi cim roppant kivánatos. A németeknél minden harmadik ember valamiféle Rat: Regierungsrat, Justizrat, kaiserlicher Rat, Hofrat. Nálunk is van már udvari, királyi, kereskedelmi, pénzügyi, titkos és nem titkos tanácsos, a kiknek közös ismertető jelük, hogy csak éppen tanácsot nem kér tőlük senki. Kitünő gondolat volt ebbe a seregbe besorozni az ügyvédeket is. Harminc évi müködés után ugyis sok ügyvéd kezd nyugalomba vonulni — akkor legalkalmasabb őt királyi jogtanácsosi cimmel kitüntetni, mikor már senki sem kér tőle jogi tanácsot.

Aztán nagy lesz ennek egyébként is a hatása. Harminc év alatt mindenki elérheti, hogy a király jogtanácsosa lehet. Az is, a ki minden munkájában kivált becsületességével, tudásával, tehetségével, az is, a ki minden évben kapott egy néhány fegyelmi büntetést. No de hát ez a demokrácia, az egyenlőség.

Hogy a megélhetési viszonyokon az uj cim nagyot fog lenditeni, azzal a cim kitalálója bizonnyal alaposan tisztában volt.

De még tovább is megy az igazságügyi vezető körök bölcsesége és jóindulata. Nemcsak kenyeret ad az ügyvédeknek az uj cimmel, hanem ad nekik ruhát is. Egyenruhát. Talárt. A birák is kapnak talárt, az ügyvédek is. Egyiké ilyen szinü lesz, a másiké olyan, de ta-

„TISZÁNTÚL" TÁRCZÁJA.

A fájós fejü ember.*)

Irta: Sas Ede.

I.

A vezérigazgató ur nagy estét adott a fiatal képviselő tiszteletére. A pazar fényben uszó termek sorát a legragyogóbb társaság töltötte meg, amit csak a városban összelehetett szedni. ott voltak a bank legelőkelőbb adósai és alperesei: a vármegyei gentry urak mind. Mindenki arról a tüneményes sikerről beszélt, amit az ifju honatya a Házban aratott. Mindenki csak ugy törtetett közelébe, hogy a kezét megszorithassa. Hogy is ne! Egy olyan kezet, amit elismeréssel szorongatott meg a miniszter is, a nagyszabásu szónoklat után, amelyet a lapok szerint hosszantartó zajos éljenzés és taps; a szónokot számosan üdvözlik-kel honorált a Ház.

Az estén Bán doktor is jelen volt, a siker fiának jó barátja is szemmel láthatóan gyönyörködött gyermekkori pajtása szerencse csillagában.

Egyszer csak odatelepedett mellé a sarokba Kárász, az ujságiró:

— Hogy udvarol ennek a fiunak ez az egész csuszó-mászó népség! Mintha már legalább is miniszter, vagy államtitkár lenne . . . Hát hiszen huncut, aki irigyli tőle. Sőt én igazán sajnálom szegényt, hogy olyan rövid ideig fog tartani a dicsősége.

— Miért? — forditotta fejét meglepetve a beszélő felé az orvos.

Az ujságiró vállat vont.

— Beteg ember az nagyon. Mindig nyavalyog, örökké a feje fáj. Nem hiszem, hogy sokáig huzza. Előbb-utóbb kidől, vagy megbolondul. Igazán kár érte . . . Éppen azért én is szépen irtam tegnap is a parlamenti szereplésről. Hadd élvezze ki szegény az életét, amig élvezheti . . .

II.

A doktor megütközve hallotta ezt a beszédet. Maga sem tartotta lehetetlennek, sőt nagyon is valószinünek, hogy az élet, amit barátja folytat, kikezdi annak a szervezetét. A sok tanulás, a sok küzdelem, aminek az árán a magasba jutott. No meg a sok mulatság, ami Magyarországon szinte hozzátartozik a karrier csinálásához. Az embernek együtt kell mulatni velük, hogy pártfogó cimborákat szerezzen a nagy urakban. Nálunk nem annyira munkával csinálnak karriert, mint mulatsággal . . . Ambátor, ami azt illeti, a Guszti szervezete olyannak látszik, mint a vas. Egy cyklop ez a fiu, aki hatalmas pőrölycsapásokkal maga kovácsolja a maga szerencséjét . . .

Ejfél elmult, amikor az ezt hőse, megfürödve a dicsőség legbűbájosabb fényében: a hizelgő, kacérkodó szép asszonyok szemsugarában, ott hagyta a társaságot. Az orvos hozzácsatlakozott. Ki akarta fakgatni: nem-e csakugyan beteg? . . . Gyönyörü, enyhe koratavaszi éjszaka volt. Felöltőjüket csak könnyedén vállukra vetve, ballagtak keresztül a hidon, amely a folyócska csillaghimes, keskeny szalagján át vezetett. Különösen Hajós Gusztinak, a képviselőnek volt olyan jó kedve, hogy mihelyst kivette a szájából a szivart: mindjárt fütyörészett.

— Hála Istennek, — mondta a doktor — csakhogy már nem fáj a fejed.

Hajós csodálkozva nézett dereselő fejü barátjára:

— A fejem? Hiszen nem is fájt. Ki mondta, hogy a fejem fáj?

— Kárász, az ujságiró. Azt mondta, hogy örökké a szétpattanásig fáj a fejed. Barátom, én nem akarlak megijeszteni, isten ments, de

*) A szerző most megjelent kötetéből.

Megjelent Nagyvárad szenzációja!
„Levél Nagyvárad város közönségéhez" Igyekezzen mindenki megszerezni.
Ma kerül kiosztásra. Kiosztják a MESSENGER BOYOK.

lárba buvik a bíróság előtt mindenki s ez — a hivatalos indokolás szerint — pompásan elő fogja mozditani az ügyvédek és a birák közti együttérzést.

Persze, persze. Eddig is az volt az akadálya az ügyvédek és a birák közti egyetértésnek, hogy nem volt egyforma szabásu a ruhájuk. Adjunk neki talárt, jó bővet, nyáron meleget, télen szellőset, hadd szokjanak össze azok a rossz gyerekek!

Hazafias is a reform. A magyar nagyon szereti a külföld majmolását. Ebben van minden erőnk. Törvényeink nagy része, éppen a melyek sehogy sem válnak be, csupa külföldi majmolás. Hozzuk be a talárt is, a mit eddig a birák és ügyvédek nálunk nem láttak, hátha akkor a rosszul leforditott törvényeket jobban beveszi a gyomor, akarom mondani a talár!

Csupa gyöngy lesz ezentul az ügyvédek élete. Koplalniok lehet tovább is, küzdhetnek az oda nem való elemek rettenetes özönlésével, tülekedő konkurrenciájával, de lesz szép cimük és még szebb talárjuk.

A gyöngyéletnek tökéletes voltához csak egy hiányzik, bár ha igy haladunk, az is bekövetkezik. A copf. Milyen pompás volna, ha nemcsak az ügyviteli szabályokban, hanem minden talár fölött is ott diszelegne egy-egy hatalmas, királyi jogtanácsosi copf!

*

A hármasszövetség tervei. Beresford lord bátor szókimondása lerántotta a leplet arról a lázas készülődésről, amely a hármasszövetség haditengerészeténél észlelhető. Egy bécsi tudósító ebben a kérdésben beszélgetést folytatott egy magas állásu tengerésztiszttel, a ki többek között a következőket mondotta:

— Nyilt titok, hogy a hármasszövetség elsősorban a haditengerészet fejlesztését tüzte ki céljául. Ez volt a mozgatója annak az erőteljes fellépésnek, amelylyel a haditengerészet vezetősége az uj dreadnoughtok épitését forszirozta.

— Eddig hat ilyen ágyukolosszus épitése van tervbe véve, de azt hiszem nem követek el indiszkréciót, ha kijelentem, hogy a haditengerészet vezetősége nem fog megállani e félutom, hanem teljes erejével azon fáradozik, hogy részletesen kidolgozott teljes tervezetét megvalósitsa.

— Felesleges mondanom, hogy ez a szándék uj hajóóriások épitését jelenti.

Van-e mozgósitás?

Csak a 37-ik gyalogezredet mozgósitják.

Talán a legaktualisabb tárgy most a mozgósitás. Keleten az olaszok, törökök, albánok ölik egymást. A nagyhatalmak békét akarnak. A levegő tele van puskaporral, nem lehet tudni mi következik holnap. Ebben a lázas bizonytalanságban, mely legjobban izgatja a hadköteles férfiakat, a sajtó korántsem igyekszik megnyugtatni a kedélyeket, sőt akár mindennap mozgósit egy vagy két — ahogy jól esik — hadtestet. Figyelemmel kisértük és arra az eredményre jutottunk, hogy ha minden mozgósitási szenzáció után tényleg mozgósitanak, ugy az összes hadtestek mozgósitva lesznek és akár mehetünk Olasz, Francia és Angol ország ellen.

Es ebben a mozgósitó szenzációban tulajdonképen senki sem tudja az illetékes katonákon kivül, hogy mi igaz. A katonaság pedig hivatásánál fogva zárkózott és ezzel csak növeli az izgalmat. Most a sajtó értcsülései alapján senki sem hajtja fejét nyugodtan alvásra, mert ki tudja, hátha reggel ott lesz a mozgósitási parancs. Es vajjon van-e alapja ennek az aggodalomnak? Es ha nincs mi az oka a mozgósitási hireknek?

Van-e, vagy lesz-e tényleg mozgósitás? Igenis van. De nem kell félni senkinek. Mindössze arról van szó, hogy az idén a 37 ik gyalogezred próba mozgósitást csinál. Ez a próbamozgósitás pedig nem meglepő, mert minden évben szoktak ilyen mozgósitást eszközölni, mindég más és más ezredeknél. Az idén épen a 37-ik gyalogezreden volt a sor.

Tény az, hogy a hatóságok megkapták a mozgósitásra vonatkozó rendeleteket és azokat hét pecsét alatt őrizték előirás szerint, sőt már foganatositották is. A próbamozgósitás pedig, mint tudjuk, nem olyan veszedelmes dolog és e miatt nem kell mindjárt a lemondásokra gondolni, vagy épen elkeseredni. Egy kis kellemetlenséggel ugyan jár ez a katonai szokás is, azonban melyik hasonló eljárás nem kellemetlen a polgárságnak?

Azok a hirek tehát, melyek két hadtest mozgósitásáról szólnak, egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Legalább is most nem időszerü ez a hiresztelés és nem alkalmas az amugy is izgatott kedélyek lecsillapitására. Ha nagyobbszabásu és nem próba mozgósitásról lehet szó, az csak a külső politikai helyzet fejlődése esetén következhetik be. Erre azonban egyelőre nincs kilátás.

---

azért jobb a bajt megelőzni. Mért nem gyógyittatod magad, ha mindig fejfájás gyötör?

Az ifju honatya elnevette magát:

— Ugy. Tehát Kárász mondta, hogy fejfájásban szenvedek? Nagyon helyes. Hát én pedig bizalmasan megnyugtatlak, édes barátom, hogy azért nem gyógyittatom magamat, mert egyáltalában nem fáj a fejem. Vedd tudomásul: soha, egy pillanatra, a legcsekélyebb mértékben sem fáj a fejem.

— Akkor hát nem értem . . .

— Hogy mért panaszkodom? Nos, pedig te megérdemled tőlem, hogy számodra ne legyenek az életemben rébuszok. Gyere be egy pár percre ide a kávéházba, hadd beszéljem el neked, mért fáj az én fejem, mikor voltaképpen nem is fáj.

III.

A kávéház terasszára ültek, amely kikönyökölt a csillogó vizpartra. Csodálatosképpen teljesen néptelen volt a kávéház. Pedig ugyancsak mulatós volt a városka. De akkor éjjel éppen senki sem akart karriert csinálni . . .

— Tudod, hogy milyen ütött-kopott fickó voltam, amikor ebbe a városba kerültem — ült le barátjával a terrasz korlátja mellé a képviselő. — Még tarisznyám sem volt, amiben ott hordozhattam volna marsallbotot. Mégis megszereztem azt, — csak azt ne kérdezzük, hogyan? Nem akarlak vele untatni, mennyi koplalás, virrasztás, robotolás volt ennek az ára. Nem is oly régen, csak az a nyomoruságos kenyerem volt, amit a szerkesztőségben körmölgetve szereztem, most elvégre is vagyok már valami és valaki. Az ügyvédi irodám jól megy; a Házban tapsolnak; egyelőre tehát hálás tisztelettel emelek kalapot a Szerencse istenasszonya előtt. Hanem, tudod, voltaképpen azt akarom neked mondani, hogy mikoriban kivergődtem a nyomoruságból: a volt kollegáim, a kis vidéki ujságirók, ugyancsak görbe szemmel kezdtek rám nézni. Ahol lehetett áskálódtak ellenem; ahol lehetett, mellőztek, sőt egyenesen le is rántottak az ujságjaikban. Ez pedig boszszantott, sőt mi több, ártott is nekem. Gondolkodtam: mitévő legyek? Végre az öreg Dános bácsi fölnyitotta a szememet.

— Dános, az épitőmester?

— Az. Jól ismertem az öreget. Egy izben megkérdeztem tőle: Dános bácsi, miért jár maga ilyen folt hátán folt ruhában? Miért lakik ilyen hitvány vityillóban, amit csak az imádság tart, hogy a fejére ne szakadjon? Hiszen bizonyosan tudom, hogy nagy csomó pénze van a takarékban, Hát mit kolduskodik, mikor nincs rászorulva? . . . Az öreg erre nagyon furcsa feleletet adott. — Másnak letagadnám, de magának bevallom, öcsém hogy uram, igenis: gazdag ember vagyok. De nem jó azzal az embernek elhencegni. Jobb eltitkolni, ha van az embernek valamicskéje. Mert akkor az emberek megirigylik s mindenképpen ellenünk törnek. Ha én szintugy járnék — aminthogy járhatnék — hát mit gondol öcsém uram: ha valami jó épitkezés akad, nem olcsóbban vállalnák el már csak azért is, hogy nekem ne jusson; mig most azt tartják: Hadd jusson annak a szegény ördögnek is valami, aki öregségére se tudott semmit összekuporgatni! . . . Szóval nem igaz a közmondás, hogy jobb száz irigy, mint egy szánó. Nem, nem, szörnyü veszedelmes dolog az, amikor az ember magára uszitja az irigykedőket . . .

Az orvos elgondolkozva bólintott:

— Mondott az öreg valamit . . .

— De mennyire igazat mondott! Azóta is mindig szem előtt tartottam ezt az aranyigazságot: Nem jó az embernek magára uszitani az irigységet kivált a kollégái irigységét . . . Azelőtt, ha megnyertem egy zsiros pört: eldicsekedtem vele; parlamenti sikereimmel, miniszterek barátságával — mindennel azonnal elhencegtem. De amióta az öreg olyan bölcsen felvilágositott, taktikát változtattam. Most tele vagyok panasszal. Arról pedig nem panaszkodhattam, hogy az irodám soha nem lát egy klienset sem, mert tudnák, hogy ez hazugság;

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyérdemü közönségét, hogy *könyv-, zenemü- és papir-kereskedésemet* ***RÁKÓCZI-UT, Orsolya-zárda épületben*** a volt ***KERN-féle füszerüzlet*** helyén *megnyitottam* A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Ungváry Gergely.

Kolera az országban.

A miniszter távirata.

A kánikula meghozta az ázsiai veszedelmet. Ugy látszik, ez már évről évre ismétlődik s a hatóság legodaadóbb védekezése mellett, a közönség óvatossága menthet meg csak attól, hogy ez a borzalmas betegség végig seperjen az országon.

Az elmult évben a Duna fertőzött vize terjesztette a veszedelmet, de óriási erőfeszitéssel sikerült, egyes szórványos esetektől eltekintve, a Duna környékére szoritani az ázsiai kolerát.

Most azonban Csongrád megyében, a Tisza közelében fordult elő az első kolera eset, amely elpusztitott egy embert s a melyről hivatalosan is megállapitották az ázsiai kolerát.

A belügyminiszter, hogy a rémes betegség terjedését meggátolja, szigoru óvintézkedéseket léptetett életbe s a legmesszebb menő védekezésre hivta fel a szomszédos területeket. Nagyvárad városához tegnap délelőtt a következő táviratot intézte a belügyminiszter:

Városi törvényhatóság

Nagyvárad.

Csongrád vármegye Mindszent községében Karkas Sándor 60 éves ember julius 17-én hányással és hasmenéssel járó tünetek között megbetegedett s 22 én meghalt. Bakteorologiai vizsgálat kolerát állapitott meg. Beteget izolálták, hozzátartozóit orvosi megfigyelés alá vették s bakteorologiai vizsgálat alá vonták, kolerás házat, udvart pedig fertőtlenitették. Betegség eredete nem volt kinyomozható. Minden óvintézkedés megteendő.

Belügyminiszter.

A távirat vétele után *Rimler* Károly polgármester azonnal érintkezésbe lépett a városi főorvossal s felhivta, hogy a szükséges védőintézkedéseket tegye meg, a veszély netaláni fellépésének meggátlására.

A főorvos elsősorban a kolerabarak felszerelését rendelte el s a polgárságot is felhivják a legnagyobb óvatosságra.

Haladéktalanul hozzá kell fogni az utcák és udvarok tisztogatásához, mert ma már megint valóságos melegágyai lesznek az utcák és udvarok az ázsiai rémnek, ha be talál hozzánk köszönteni.

II. Lajos király halála.

Karácsonyi János nyilatkozata.

Gosztonyi Jenő volt dunaszekcsői káplán legutóbb érdekes könyvet adott ki «Dunaszekcső és vidéke a multban és jelenben» cimmel. E müvében II. Lajos magyar király halálával is foglalkozik az iró és Szerémi Györgynek a szerencsétlen király volt káplánjának megjelent müvét veszi alapul. Szerémi szerint a mohácsi vész alkalmával elveszett király halála a következőképen történt.

A történelem szerint, a szerencsétlen mohácsi ütközetről a király Aczél, Trepka és Cettric kamarásaival futásnak eredt és menekülni akart, azonban, midőn a bekövetkezett záporesőtől megáradt Csele-patakot átugratni akarta, lova megcsuszott és maga alá temette a királyt.

Ez azonban mesebeszéd. Történeti tények igazolják, hogy a király gyilkosság áldozata lett.

Eltekintve ugyanis attól, hogy a Csele-patak vize még záporeső alkalmával is csekély volt, kétségtelenül be van igazolva, hogy II. Lajos menekülése közben Mohácsról Szekcső községbe lovagolt s ott a plebánosnál szállt meg, hova vele mentek Szapolyai György és Tomory Pál is. Majd Szapolyai fölhivására Tomory lámpavilág mellett, szolgáival együtt, a maga szállására ment, Szapolyai pedig a királylyal együtt maradt.

Szapolyai most a királyt okozta a bekövetkezett eseményekért s midőn a király a főurakra háritott mindent, Szapolyai György a királyt torkon ragadta s kardjával jobb oldalán háromszor átdöfte.

Cettric Ubald szilézíai főnemes és a többi udvarnokok, amidőn ezt megtudták, futottak Tomory Pál szállására s elmondották neki a gyilkosságot. Tomory sietve futott környezetével együtt a király szállására, ott Szapolyaira rohant és azt meggyilkolta.

Szapolyai emberei, midőn vezérük meggyilkolásáról értesültek, ők meg Tomory Pált ölték meg.

Igy irja ezt meg Szerémi György, II. Lajos volt udvari káplánja.

Ezt az alapot használta fel Gosztonyi. Ezen az alapon elindulva az utóbbi időben a napi sajtó is szivesen foglalkozik ezzel a dologgal és örömmel ad hitelt annak.

A napi sajtó azonban valahányszor leközölte e csinos mesét, mindannyiszor felhivta rá a történetirók figyelmét. Tekintettel arra, hogy ez ideig nem vettük észre, hogy valaki reflektált volna a felhivásokra, mi tegnap felkerestük kiváló történettudósunkat *Karácsonyi* János kanonokot, aki a legnagyobb készséggel szolgált felvilágositásokkal.

Kérdéseinkre a következő feleletet kaptuk.

— *Gosztonyi* József munkájának II. Lajos halálára vonatkozó része egyáltalán nem fogadható el történelmi tényként. Nem fogadható el azért, mert abhoz az adatokat Szerémi György müvéből vette. Szerémi Györgyöt eddig sem tekintette senki történetirónak. Elsősorban nem lehet komolyan venni az ő müvét, mert Szerémi beteg ember volt. Másodsorban Szerémi munkája inkább a nép száján forgó mondák és regék összegyüjtésére szoritkozik. Hiszen inkább kell elfogadnunk *Brodavics* István, *Kanizsay* Dorottya és a többi főur tanuskodását, mint a nép föltevéseit, mert azok az urak ott voltak a királylyal és a vész után nyomban tanuskodtak a király haláláról. Kanizsay Dorottya az ország akkori nádorának felesége meg ebben megcáfol minden ellenkező hiresztelést, mert épen ő találta meg a királyt.

— Talán elfogadható volna Szerémi György állitása, ha legalább ott lett volna a mohácsi vésznél. Szerémi azonban nem volt ott és csak 1546 ban, tehát jóval a mohácsi vész után, kint járt Lengyelországban és Szárkban az ottani plebánostól hallotta a királygyilkosság meséjét. Ezt a mesét használta fel munkájában. Szerémi különben tudatlan ember volt, aki mindenféle mende-mondát tényként fogadott el és feljegyzett. Szerémi munkáját tehát nem szabad történelmi munkának tekinteni. Ugy mint nép monda gyüjtemény érdekes.

— Második Lajos király, mint már a történelem kétségtelenül megállapitotta, a Csele-patak vizében lelte halálát menekülés közben.

A robbanás áldozatai.

A helyszini szemle. — Nem lesz kit vádolni. — Ketten meghaltak.

Tegnapi számunkban röviden hirt adtunk arról a borzalmas szerencsétlenségről, ami a nagyváradi szőlőhegyen történt a Wirt és Umlauft-féle szőlőben. A robbanás kétségtelen, hogy vigyázatlanságból keletkezett s valószinü, hogy öt ember életébe kerül.

A rendőrség és az ügyészség hivatalos emberei a helyszinen tartották meg a vizsgálatot.

A helyszini szemlén megállapitották a hogy felrobbant bódé, amely a viharágyu elhelyezésére szolgált, primitiv kis alkotmány volt; 2 méter széles és 2 méter 30 cm. hosszu. Ebben volt egy kis elrekesztett hely, hol a viharágyu aljába a kanócot be kellett tenni, a bódé többi részében hevertek a gyutacsok, a lőpor, ruhák és gazdasági szerszámok.

A szerencsétlen áldozatok kihallgatásából s a körülményekből a hivatalos közegek megállapitották, hogy Farkas Gábor tüncellér, aki a viharágyu kezelésével volt megbizva s őriate

---

hát jajgatok az egészségemről. Mikor leülök az asztalukhoz a kávéházban vagy vendéglőben, tenyerembe hajtom a homlokomat: Fiuk, ez mégis rettenetes, majd széthasad a fejem . . . S én látom az arcukon a titkos kárörömet; látom, hogy azt gondolják: Ez az ember kiemelkedett közülünk; ügyvéd, képviselő, van pénze, tekintélye, — de hát legalább a feje fáj! És tudom, bizonyosan tudom, hogy az nekik jól esik; hogy ez mérsékeli a gyülöletüket, az ártó szándékukat; mert hiszen ha szerencse fia vagyok is, — de beteg, halálra itélt ember vagyok . . . Ezért fáj nekem a fejem, kedves doktor barátom . . .

S mosolyogva emelte ajkához a csészét, hogy kihörpintse a maradék teáját . . .

IV.

Zajos csoport tört most a kávéházba. A városka szerkesztőségeinek munkásai jöttek az éjjeli robotból a tükörfalas bohémtanyára. Mind odatelepdtek a képviselő ur asztalához, bókolva, hizelegve, pajtáskodva. Hajós egy darabig vidáman elbeszélgetett velük, azután panaszosan sóhajtva dőlt hátra a székében:

— Már megint ez az átkozott nyavalya! Doktorkám, nincs nálad egy aszpirin? . . .

A doktor, sajnálatára nem szolgálhatott az orvossággal. S ezenközben az jutott az eszébe, hogy az ördögbe is — mióta házat vett, fogatot tart, azóta a konziliumok összehivásánál lehetőleg őt is mellőzik a kollégái . . .

A legujabb nyári czipő ujdonságok MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében. Szabott gyári egységárak. Telefon 687 Telefon 687

a bódó kulcsát, este a vihar és eső után két kötő lányt: Serbár Juliskát és Balogh Juliánnát behivott a bódéba, hogy megmutassa a csudamasinát. Azonban még másik két kötő leány is be ment utánuk, hogy ők is lássák a viharágyut.

Farkas Gábor vincellér magyarázta a köréje gyült leányoknak a gyutacsot s nem gondolt arra, hogy előtte van a puskaporos zsák, egy gyutacsot meggyujtott, amelynek percegő szikrája belehullott a 8—9 kilogramm lőport tartalmazó zsákba.

A szikrák egy pillanat alatt meggyujtották a lőport, amelynek explosiója szétvetette a bódét.

A robbanás ereje a földhöz sujtotta ugy a vincellért, mint a szegény leányokat, akiknek ruháját a lőpor lángja meggyujtotta.

A szerencsétlen teremtések mint egy egy élő fáklya futottak szét s dacára a rémületnek és az iszonyu fájdalomnak, a lucernás felé futottak, hogy abban eloltsák ruhájukat. A lucernán meg van a nyoma az iszonyatos küzdelemnek. Meglátszanak a nyomok ahogy belefeküdtek a nagy lucernába; ott hemperegtek, hogy eloltsák a rajtok égő ruházat lángját. Kéznyomok látszanak, ahogy kinjukban belemarkoltak a fübe. Itt-ott összeégett ruhadarabokat találtak, amelyek a leányok testéről szakadoztak. A helyszini szemlén összeégett hajcafatokat is találtak a fűben, amelyek valószinüleg hempergés közben váltak le a szegény fiatal áldozatok fejéről.

Bár mind a négy leány halálosan összeégett, a legborzalmasabb a kis Serbán Juliska volt.

Egy bokor mellett találták meg; már nem tudott tovább vánszorogni. Ott kuporgott öntudatlanul s mikor rátaláltak, még égett rajta a ruha. Megtalálták Serbán Juliskának az összekötött piros kendőjét, benne darabka kenyér és szalonna.

A helyszini szemlén a kir. ügyészség részéről dr *Miskovszky* Jenő kir. alügyész és dr Köves Miklós vizsgáló biró-segéd, továbbá a rendőrségtől *Egely* Alajos bünügyi alkapitány, valamint id. Márkus János hegybiró.

Az első segélyt a szerencsétleneknek Haisinger József pincemester, Bacsó György és id. Magyar Pável szőlőmunkások nyujtották.

A szőlő tulajdonosa.

A szőlő, ahol a rémes szerencsétlenség történt, 84 katasztr. hold. Köznyelven csak »Bank szőlőjének« nevezték ezt az óriási szőlőtelepet, amelyet ezelőtt körülbelül 20 évvel, a filoxera pusztulása után vásároltak össze több szőlőtulajdonostól s azóta okszerü szőlőgazdálkodást folytatnak a telepen. Az egész nagyváradi szőlőhegyen csak itt tartották még fenn a viharágyuzást.

A szőlő tulajdonosai Wirth és Umlaufft bécsi lakosok *Umlaufft* a bécsi császári kertek főigazgatója. Az elmult évben Nagyváradon a polgármester előtt letette a magyar állampolgári esküt.

A szerencsétlenségről az itteni megbizott ispán táviratban értesitette Umlauffot, aki azonnal szintén táviratban intézkedett. Elrendelte, hogy az elhaltakat az ő költségén tisztességesen temessék el, aki pedig életben marad, valamint az elhaltak hozzátartozóinak, nagyobb összeget juttat. Ez mutatja a tulajdonos jószivét.

Kettő már meghalt.

Az meg lett állapitva, hogy a szerencsétlenséget *Farkas* Gábor vincellér okozta.

Dr. Berkovits René városi tiszti orvos véleménye szerint, az öt sebesültből aligha marad életben valamelyik.

Kettő már tegnapra kiszenvedett, a szerencsétlenség után 12 óra alatt.

Serbán Juliska pénteken éjjel fél 3 órakor, Balogh Juliska pedig tegnap reggel 8 órakor kiszenvedtek.

A másik két leány és a vincellér iszonyu kinok között, a halállal vivódnak.

A szinház jövő évi programmja.

—

Uj darabok s uj emberek.

Tegnapi számunkban részletes statisztika keretében ismertettük a Szigligeti szinház mult évi repertoirját. Ma a szinházi direkcióval történt beszélgetésünk alapján nagy körvonalakban igyekszünk megjelölni a szinház jövő évi programmját.

Az uj darabokról s az ujonan szerződtetett szinészekről *Erdélyi* Miklós a következőket mondotta:

Hebbel Judittja, a szenzációs Gunyvacsora, Gorkij Nap gyermeke; — ezek drámaujdonságok.

Uj bohózatok: Csittülj szivem. Ez lesz az első szeptemberi premiér. En vagyok a néni. A budapesti Szinház sláger vigjátéka; Rózsahegyi Kálmán legujabb parádés alakitását ebben a darabban mutatta be.

Uj operettek: az Asszonyfaló, Abrahám a menyországban, Aranyhalak. Eva, Kis király, Mexikói vőlegény, Edes Angusztin, Columbus báró.

«Eva» Lehár Ferenc legujabb müve. A «Kis király» a Vigszinház jövő évi uralkodó operettje. Egymásután száz estére tüzték ki olyan sikert igér.

Reprizekről is gondoskodtam. Olyan reprizekről, ami telt házakat jelentenek. A Hoffmann meséi, Tosca, Carmen (operák) uj betanulással mennek. Konti Suhanca és a Koldusgróf, szintén szezon elején kerülnek sorra. Előadom Goethe Faustját, a veres drámát. Esemény lesz, bizvást mondhatom. Vidéken sohasem ment még. Schakspere Makrancos hölgyét uj szenirozással látja a nagyváradi közönség. Pailleron vigjátékát, az Egér cimüt, több évi pihentetés után, most feleleventjük.

Természetesen ez csak az első tartalék. Mire tul leszünk az előadásaikon, garmadával halmozódik már fel a friss pesti ujdonságok tömege. Válogathatunk könyökig bennük. Jönnek majd a Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Lengyel Menyhért, Móricz Zsigmond stb. ujdonságai és a fővárosi, külföldi operett-szerzők, a bécsi, berlini, párisi drámairók, librettisták uj termékei.

Az első előadások bérletszünetben mennek. Ezeken az estéken uj tagok mutatkoznak be. Tompa Béla (Gózon Gyula utódja) a Dolovai nábob Bilitzky kadetjében. Görög Olga koloratur-énekesnő és Lónyai Piroska szubrett a Cigányszerelemben lépnek fel először. A karszemélyzet olyan nagy lesz, amilyen kórus nemcsak Váradon, de az egész vidéken nem volt még. A zenekar is uj instrumentummal bővül ki. Vettem 3000 koronáért egy hárfát és szerződtettem egy kitünő hirü hárfamüvészt. A diszleteket mind rekonstruáltatom. Augusztus elsején a szinházi diszletfestők nekiállnak a munkának, Grand befektetéseket csinálok. — Csupa uj, drága, modern diszlettel kezdem az uj szezont.

A bérlet jövő évben tizenöt előadással több lesz. Minden bérlő öt estét ráadásul kap. Szeptember 9—10-én nyitom a bérletet és az előadásokat szeptember 15-én kezdjük.

Az első szubrett kérdésének is igen jól sikerült a megoldása, dacára annak, hogy Zsigmondi Anna csak két héttel ezelőtt hozta tudomásomra, hogy férjhez megy és a jövő évi szerződést lemondja. Lónyai Piroska lesz az uj szubrett primadonna, aki ma a vidéken a legelső szubrett-énekesnők közt áll.

A jövő évi társulat teljes névsora:

Férfiak: Szarvasi Soma, Tompa Béla, Hunyadi József, Tóth Elek, Kabos Gyula, Medgyaszay Jenő, Lővei Leó, Sik Rezső, Turányi Alajos, Ocskay Mihály, Binder Károly, Nádasi Oszkár, Halmay Lajos titkár.

A karmesterek: Várady Aladár és Kerner Jenő, aki Kerner József debreceni zenetanár fia, kitünő dirigens és igen jónevü komponista.

Nők: E. Kovács Mariska, Angyal Ilka, Etsy Emilia, H. Körössy Juci, Horvát Mici, Görög Olga, Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Szentgyörgyi Márta, Lónyai Piroska, Kovács Hanna, (uj énekesnő), Sebestyén Irma (uj énekesnő)

A karszemélyzet: H. Czene Stefánia, Vank Istvánné, Lengyel Margit, Gajdzsinszky Pálné, Pápainé Pintér Margit, Vattay Ilonka, Takács Margit, Utasi Erzsike, Utasi Alfonza, Sz. Gajda Ilona, Berecz Mariska, Jakab Biri, Szabó Böske, Almássy Zsuzsa, Erdélyi Lili, K. Szabó Juliska, Hódy Juliska, Pál Etelka, 18 tagu női kórus. Ekkora női karszemélyzet sehol sincs a vidéken.

A férfi kar: Vank István, Csernyánszky Lajos, Gajdzsinszky Pál, Hermann Tamás, Polgár Gyula, Szabó Samu, Fekete Arpád, Erőss Sándor, Tarr Béla, Jászkürti Ferenc, Szabadkai Miklós, Pálffi Boldizsár, Molnár Rezső, Szabó Dénes, Gergely Béla, Radnai György.

Pénztáros Pintér Dezső, ügyelő Radnai György.

Munkàban a miniszterelnök.

Budapest, julius 25.

(Saját tud.) Lukács miniszterelnök augusztus 15-én beszámolót tart választóinak a kerület székhelyén Nagyenyeden. A beszámoló nagy munkát ad a hatóságoknak is, mert az ellenpárt erősen készülödik a beszámoló megzavarására. A miniszterelnököt ma felkereste Teleszky pénzügyminiszter, akivel Lukács teljesen átrevidiálta az 1913 évi költségvetést Felkereste Lukácsot Jakabffy államtitkár is, aki a folyó ügyekről referált. Némethy államtitkár szintén volt Lukácsnál és bemutatta a választójogi tervezetét. A miniszterelnök augusztus

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésü **Tokaj hegyaljai boraimat** nagyon jutányos árban szolgálom ki (csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

10-én utazik Budapestre, honnan 14-én megy Nagyenyedre. Augusztus 20-án ismét fürdőre utazik a miniszterelnök és csak szeptemberben tér vissza a fővárosba.

UJDONSÁGOK.

* **Nagyvárad és az uj gör. kath. egyházmegye.** Megbizható forrásból értesülünk, hogy a lapok által a multkor közölt névsor, mely az uj görög katholikus egyházmegye községeit felsorolta, nem teljes. Kimaradt belőle négy gör. kath. hitközség: a nagyváradi ugynevezett rutén egyház, a makói, a vértesi és állitólag a pocsaji gör. kath. hitközség. A makói tudvalevőleg egyike a legnagyobb gör. kath. magyar egyházközségeknek, a nagyváradi rutén hitközség is csak nevében rutén, de hivei szin magyarok.

* **Keresztfeltétel.** Biharország legfiatalabb községében: Ujirázon ma keresztfeltétel ünnepe lesz. Az aranyozott keresztet dr *Bandala* Mihály váradi prépost-kanonok fogja felszentelni. Messze sugárzó fényével fogja hirdetni ez a kereszt egy hatalmas testület bölcseségét: a váradi káptalanét, mely életre hivta az elpusztult magyar falut. De fényt vet a káptalan egyik tagjára is, aki saját költségén emelt templomot az árva falunak. S ez a templom nem csak vallási szempontból bir nagy jelentőséggel erre a vidékre nézve, hanem nemzetgazdasági tekintetben is igen fontos. Mert csak az a telepités lehet igazán biztos, amelynél a nép a nyujtott anyagi javak mellett iskolát, tanitót s templomot is nyer, még pedig a jelen esetben minden anyagi teher nélkül.

* **A nyugdijbizottság ülése** Nagyvárad város nyugdijbizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán Bordé Ferenc főjegyző elnöklete alatt, amelyen dr Stokker József, dr Thury László, dr Grósz Menyhért és Juricskay Barna voltak jelen. Baranyai Imre utmester, aki 1910. év óta szolgálja a várost, kérte, hogy katonai szolgálatának betudásával, 1894-től számitsák nyugdijjogosultságát. Mivel még a városnál nem szolgál 10 éve, a kérelmet elutasitották. Szilágyi Lajos volt tüzoltó 9 év és 2 hónapig szolgált, mikor elhalt. Özvegye kéri, hogy a hiányzó 8 hónaptól tekintsenek el s adják meg részére az özvegyi nyugdijat. A bizottság szorosan ragaszkodva a szabályhoz, a kérelmet elutasitotta, azzal a megjegyzéssel, hogy a törvényhatóság méltányosságból adja meg a kért özvegyi ellátást. Hati Bálint hegyőrt betegsége folytán, 12 évi szolgálat után évi 281 koronával nyugdijazták.

* **A vármegye egészségügye.** Dr *Hajdu* Imre egészségügyi felügyelő megkezdte Biharvármegye közegészségügyi állapotának felülvizsgálatát. Tegnap a magyarcsékei, vaskóhi és belényesi járási székhelyeket tekintette meg a felügyelő. Eddig még mindent a legnagyobb rendben talált Hajdu. Tekintettel a fellépett kolerajárványra nagyon üdvös most a felügyelő ellenőrző munkája.

* **Uj cim az ügyvédeknek.** Arról értesülünk, hogy az igazságügyminiszter uj ügyvédi cimről tesz javaslatot a legközelebbi összeülő minisztertanácsnak. A miniszter az angol Kings counsel mintájára életbe akarja léptetni a királyi jogtanácsos cimet. Ezt a cimet olyan ügyvédek szerezhetik meg, akik legalább harminc évig folytatták kifogástalanul a praxist.

* **Lövöldözés Erzsébet királyné szobrára.** A délvidék egyik mozgalmas városának Versecnek meg van a maga szenzációja. Eretlen s a pánger án eszméktől áthatott hazafiatlan legények valóságos céllövészetet rendeztek Erzsébet királyné szobrára. A golyó nemcsak a szobor talapzatát rongálta meg, hanem két golyó a szobor arcát is keresztül furta. A megrongált szobrot siettek rendbehozni s csak az a legsajnálatosabb, hogy a tettesek nem kerültek az igazságszolgáltatás kezébe.

* **A gyámpénztári számadások közszemlén.** Nagyvárad város gyámpénztárának 1911. évi számadásai és mérlege az 55200/903. Büm sz. rendelet 116. §-a értelmében a folyó év julius hó 27 től augusztus hó 12 ig terjedő 15 napra a városi számvevői hivatal helyiségében közszemlére kitétetnek, a hol az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik, azok ellen irányuló felszólamlásaikat vagy észrevételeiket a törvényhatósági bizottság folyó évi szeptember havi közgyülését megelőzőleg 5 nappal a városi tanács mint áll. választmányhoz beadhatják. Nagyvárad város tanácsának 1912 julius hó 24-én tartott üléséből. Rimler Károly, polgármester.

* **Gromon Dezső temetése.** Gromon Dezsőnek, a honvédelmi minisztérium elhunyt volt államtitkárának holttestét átszállitották lakásáról a honvédelmi minisztériumba, amelynek dísztermében ravatalra helyezték. A hatalmas dísztermet már előbb gyászpompával vonták be a temetkezési intézet emberei. Ravatala valóságos virágerdő, annyi koszorut küldtek koporsójára barátai és tisztelői. A közönség délután két óráig tekintheti meg a ravatalt, azután elzárják a termet, hogy megtegyék a temetési előkészületeket. A temetés délután négy órakor lesz a római katholikus egyház szertartásai szerint s a gyászmenet a Várból az Albrecht-uton, Lánchidon, Fürdő-utcán, Andrássy-uton, Teréz- és Erzsébet-köruton és Rákóczi-uton át fog kivonulni a kerepesi temetőbe, ahol az elhunytat a családi sirboltba, édesanyja mellé helyezik örök nyugalomra. A temetésen résztvesznek a kormánynak Budapesten időző tagjai a képviselőház, a nemzeti munkapárt, a honvédelmi minisztérium tisztviselői. Vidékről is jönnek küldöttségek.

* **Járvány.** *Tataros* községben a már hónapok óta dühöngő vörheny járvány megszünt. A szalárdi járási főszolgabiró kéri az alispánt, hogy az állami elemi iskolában engedje meg nyári hónapokban a tanitást. Az iskolában már hónapok óta szünetel az előadás s az elmulasztottakat a vakáció alatt akarja utána pótolni a tanitó.

* **A miniszter köszönete.** A vallás és közoktatási miniszter *Fábián* Imre váradszentmártoni premontrei házfőnöknek, a kassai katb. főgimnázium javára tett 500 koronás alapitványáért köszönetét nyilvánitotta.

* **Villámcsapás a belga királyi palotába.** A belga királyi pár tegnap este Henrik németalföldi herceg társaságában vacsorázott a brüsszeli királyi kastélyban, mikor hirtelen égiháboru tört ki. Villámlott, mennydörgött és a villám hatszor egymásután becsapott a királyi kastélyba. A személyzet közt óriás pánik tört ki, a fejedelmi vacsorázó társaság azonban megőrizte teljes hiddevérét.

* **A vonat ütközői között.** Hátborzongató jelenetnek voltak szemtanui tegnap Belényesen a pályaudvaron. *Rauch* Vilmos villanytelepi igazgató cselédje ugyanis egy levelet akart bedobni az állomáson a Nagyvárad felé induló vonat postakocsijába. Még mielőtt a levelet bedobhatta volna a vonat elindult és a leányt ugy dobta meg, hogy a már mozgó kocsik közé esett. A leány feje a kocsik ütközőibe ütődött, ugy hogy elájult. Talán ez volt a szerencséje, mert igy mozdulatlanul maradt a földön mig a vonat elrobogott felette. A leány sulyos sérülést szenvedett a fején.

* **Epileptikus tolvaj.** Nagy izgalmat keltett tegnap délelőtt Elesden a községháza fogházában egy beteg leány. Hern Ignác cipésznél volt mint cseléd Nagy Borbála. Tegnap reggel Hern lakásában takaritás közben észrevette, hogy több apró tárgy hiányzik. A lopásról jelentést tett a csendőrségnek, mely nyomban megállapitotta, hogy a lopást a cseléd követte el. A csendőrőrmester a leányt a községházára kisérte és ott a fogházba csukta, ő maga pedig a postára ment. Mikor visszatért az őrmester és kinyitotta a cella ajtaját, a leányt borzalmas állapotban találta a földön. A leány szája habzott, szeme vérben forgott és a teste kinosan vonaglott. Előbb öngyilkossági kisérletre gondolt, azonban a segitségül hivott orvos megállapitotta, hogy epileptiáról van szó. A szerencsétlen leányon eddig még sohsem mutatkozott ez a borzalmas betegség és most a büntetéstől való félelem folytén kitört rajta. Csak hosszas élesztgetési kisérlet után tudták életrekelteni a cseléd t.

* **Elismerés a hosszú szolgálatért** Kóhn Manó kereskedősegéd már egy negyedszázad óta van alkalmazásban a Heimann Lipót és társa cégnél. Ezen kitartó, becsületes munka elismerése nyilatkozott meg a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara elnöki tanácsának azon intézkedésében, a melylyel elhatározta, hogy Kóhn Manót elismerésre és jutalomra ajánlja a kereskedelmi miniszternél.

* **Elkapta a kőzuzó.** Belényesi tudósitónk jelenti, hogy Belényesörvényes községében Lezó György 19 éves legény a kőzuzó mellett dolgozott tegnap, mikor a zuzó szijja leesett. Lezó a gépet meg akarta igazitani, azonban a sebesen forgó kerék jobb kezét elkapta és két helyen eltörte. A sulyosan sérült embert kórházba szállitották.

* **Furcsa vámfizetés.** Tegnap este 8—9 óra között a kolozsvári-utcai vámnál egy idegen ember hét drb. lovat akart áthajtani. Midőn a vámot kérték tőle, ahelyett, hogy fizetett volna, elszaladt és a hét darab lovat otthagyta . . . Persze sosem jött vissza a lovakért, ami eléggé fényes bizonyitéka a lopásnak. A rendőrség a lovakat a bitangistállóba helyezte el s most ugy a gazdát, valamint a megszökött atyafit keresik.

Diósy Soma
cimfestő, zománctábla készitő
TELEFON 839.
Kérem csak a telefont használni.

* **Pokróc Adám a villamoson**. Gyakran panaszkodnak a villamos kalauzok a közönség türelmetlensége miatt. Viszont akad aztán köztük, aki e fölötti bosszuját a közönségen tölti ki, természetesen nagy bátran csak — hölgyekkel szemben éreztetvén hivatalos hatalmát. Igy cselekedett tegnap este 8 és 9 óra közt a Rákóczi-uton haladó 2. számu villamos kocsi kalauza. Egy uriasszony szállt fel 3 éves fiacskájával. A perronon álltak meg, mert a kocsi belseje tele volt. A kalauz durván ráförmedt: Menjen be! Hiába volt a hivatkozás, hogy a kocsi tele van, mig kint van hely bőven, a kalauz egyre erélyesebben ismételte: Menjen be! Az uriasszony jobbnak látta a nagyhatalmu urasággal ki nem kötni és bement a kocsiba, ahol természetesen épp ugy állott, mint addig a perronon, mert a kocsi belseje is zsufolásig tele volt. Itt mindössze a kis gyermeknek volt alkalmatlanabb az áldogálás, mert nem volt mihez támaszkodnia. A kalauz elől itt sem volt menekülés; tovább folytatta parasztos durvaságait, mig végre a többi utasok is megsokallták. Egy idősebb ur sietett a felháboritó inzultusoknak kitett és valósággal remegő hölgy segitségére, alaposan lehordta a durva kalauzt, aki erre aztán jobbnak látta valahára lakatot tenni a szájára és dolga után nézni. Nem volna lehetséges, hogy az igazgatóság az efféle káplári hangon basáskodó neveletlen firmákat móresre tanitaná és csak azt engedné a közönség közelébe, aki tudja, hogy lehet ám tisztességes hangon beszélni valakinek akkor is, ha olyan nagy ur, mint egy villamos kalauz?

* **Keresi a feleségét**. Panaszos siránkozással állitott be a rendőrségre ma egy szabó: Gergely József. Elsirta, hogy a felesége, akit Rábai Eszternek hivnak elhagyta 3 hával. A feleség valami különös ok miatt hagyhatta el, mert ő maga ugy mondotta, hogy »undorral« távozott lakásukról. A rendőrség keresi.

* **Veszett eb garázdálkodása**. Igazán ritkán fordult elő veszettség az ebek között, ez évben. Ezt talán a folytonos esős időjárásnak lehet betudni. Most azonban már kezd mutatkozni. *Biharnagybajom* község határából a községbe igyekeztek haza tegnap este a munkások. Eleinte nem vették észre, hogy egy eb kullog utánuk, sőt később, amikor már észrevették, sem ügyeltek reá. A kutya amikor utólérte őket, hirtelen megtámadta s megharapta a két leghátul jövőt, akiknek a többiek csakhamar segitségükre siettek, s a dühöngő ebet agyonverték. Veszett volt. A megmartakat felszállitották a Pasteur intézetbe.

* **A kamara ösztöndijai**. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara, szerény anyagi viszonyai mellett is mind fokozottabb mérvben igyekszik megfelelni a kereskedelem és iparfejlesztés terén reá háramló feladatoknak. Az egészséges és helyes iparfejlesztés egyik alapfeltétele, hogy intelligens, képzett, szakmáját értő iparos nemzedék nevelődjék. Ennek az igazságnak a tudatában a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara ösztöndijakat ad szegény, de jól tanuló, tehetséges ifjaknak, hogy ipari szakiskolákban képeztethessék ki magukat. A kamara elnöki tanácsa, legutóbb tartott ülésén Török János nagyszalontai ifjunak itélte oda a fiumei kiviteli akadémiánál egy, a kamarai kerületből pályázó ifju részére megállapitott 300 koronás ösztöndijat. Török János jeles bizonyitványnyal pályázott az ösztöndijra. — Ezenkivül Kiss Lajos vas- és fémipariskolai tanuló részére 150 korona, Bakos Lajos vas- és fémipariskolai tanulóknak 150 korona és Berkovics Abrahám épitő ipariskolai tanulónak 100 korona ösztöndijat szavazott meg a kamara elnöksége.

* **Fürdőköpenyt lopott** Tegnap este betörő járt dr Miskolczy Barnabás kir. közjegyző nyári lakásán. A szőlőbeli villa a Körösoldalon áll s az ablakon keresztül behatoló tettest hamar megzavarták munkájában, mert csak a kéz alatt lévő két női fürdőköpenyt tudta magához venni. Amint futott, a köpenyek messzire lobogtak utána. A tolvaj bemenekült a szőlőkbe. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

* **Gyujtogató villám**. A margitai járás Kozmaalmás községében tegnap óriási égiháboru volt. A vihar alatt Filkó Simon Pál gazda a háza folyosólyán állott, mikor egy szemkápráztató villám cikázott végig az égen és rá rettenetes dörgés következett. Filkó a villámlás után megnézte, hogy a villám nem az ő házába csapott-e? Ekkor még semmi sem látszott a háztetőn. A gazda ismét visszament a folyosóra és nyugodtan foglalta el előbbi helyét, mikor kétségbeesve rohant ki a felesége:

— Pál, ég a házunk!

— Dehogy ég. Hiszen most néztem meg.

— De ég, nézd meg a padlást. Filkó fölnézett a padlásra, mely ekkor már teljesen lángban állott. Ijedten fogtak hozzá a mentéshez, melynek azonban nagyon kevés eredménye lett. Alig tudtak megmenteni egy néhány butordarabot. Elpusztult a ház az összes melléképületekkel, az összes felszerelésekkel. Oda égett 120 korona készpénz is. A kár nem térül meg, mert az épület nem volt biztositva.

* **Meglopták a kávéházban**. *Szücs* Andor asztalos mester tegnap este a Korzókávéházban szórakozott, ahol számlájának kifizetése után észrevette, hogy körülbelül 160 korona készpénzét ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség meginditotta nyomozást.

* **Zsirosszódát ivott**. Könnyen végzetessé válható eset történt tegnap Belényesben. *Korcsmáros* Sándor aljárásbiró jelenleg sógoránál van látogatóban családjával együtt. Tegnap délben Korcsmáros 3 éves fiucskája a konyhában járt és ott megtalálta a zsirosszódás edényt. A kis fiu nem tudván mi van az edényben, abból inni akart. A mérges italból jókora mennyiséget vett a szájába, mikor érezve annak maró hatását, kiköpte és anyjához futott. Azonnal orvost hivatott a megijedt család. Szerencsére csak kevés jutott a mérgés folyadékból a fiucska gyomrába és igy a gyors segély ujját vette a komoly következményeknek.

* **A hazafi**. Szép példáját adta hazaszeretetének *Lakatos* József bagaméri illetőségü magyar legény. Lakatos már régebben — jóformán gyermekkorában — kiment *Amerikába*. Eleinte New Yorkban élt, majd Chikágóban s utóbb *Daytonban* (Ohió állam) telepedett meg. Most érte el azt a kort, hogy sor alá kellene állnia. *Lakatos* tehát irt haza Bagaméban lakó édes anyjának, özvegy *Lakatos* Sándornénak, hogy intézzen kérvényt az alispánhoz azért, hogy engedjék meg neki, hogy Amerikában álljon a magyar bizottság elé. Igéri Lakatos, hogy ha katonai szolgálatra alkalmasnak találják, akkor haza jön s leszolgálja a két évet.

* **Papagàlyok a szabadban**. A budapesti állatkertben mindenkinek feltünik és kedvére válik, hogy a legtöbb állat szinte szabadon él és kénye-kedve szerint mozoghat tág udvaraiban lehetőleg természetes körülmények között. Legbajosabb ezt az elvet a könnyen elrepülő madarak soraiban érvényre juttatni, mégis megkisérli ezt most az állatkert igazgatósága oly formán, hogy első sorban számos papagályt, különböző fajokat bocsát ki szabadon a kertbe. Természetesen ezeket előbb szoktatják a kertnek bizonyos helyeihez, fáihoz; meghatározott pontokon szórják nekik naponta az eledelt és ugy látszik, sikerülni fog a kisérlet, mert a legtöbb kieresztett madár vigan röpköd a nagy platánfák ágai között és beleszokott már az odaakasztott mesterséges fészkelőkbe is. Különösen érdekesek a szines nagy ararák és a fehér tollu bóbitás kakaduk, amelyek reggelenkint magukban kiszállnak a nagy madárházból, elfoglalják szokott helyüket a szabadban és ott mozognak egész nap. Este azután visszatérnek a ház belsejébe, sőt ha roszra fordul az idő napközben, szintén besietnek a védett helyen levő éjjeli szállásukra. Legközelebb öt pár nimfapapagályt fognak szabadon ereszteni a kertbe. Az idevaló éneklő madarakat, rigókat, cinegéket az őszszel fogják mesterséges etetéssel az állatkertbe szoktatni, hogy jövő tavaszra ott fészkeljenek a bokrokban.

* **Figyelmeztetésül!** *Az első nagyváradi magánjáró motoros favágógépre,* mely augusztus elsején már megkezdi müködését, elvállal házak udvarán legnagyobb mennyiségben is favágást, ugy a fürészelést, mint felhasogatását táskamárában vagy pinczékben lerakva. Ezen motor favágó a legjobb munkát végzi és igy minden reklámot nelkülöz. Üzeme olyan gyors, hogy mindenki a legolcsóbb árak mellett juthat hozzá. Személyes vagy levelezőlap utján való megrendeléseket elfogad: Első Nagyváradi magánjáró motoros favágógép vállalat Szabadság-utca 5. szám. *Gramantik János*

* **Bele esett a patakba**. *Filip* János biharkrisztyóri lakos tegnap délelőtt egy zsák liszttel igyekezett hazafele. Utközben egy patakon ment keresztül. A patak medrén keresztül fektetett pallon Filip megcsuszott és belezuhant a patakba. Filip oly szerencsétlenül esett a vizbe, hogy dereka kettétört. A szerencsétlenül járt embert eszméletlen állapotban találták a patakban. Eletben maradásához nincs remény.

* **Középiskolai tanár**, ki a tanitás terén már hosszas és eredményes gyakorlattal bir, elvállal magánvizsgára készülő tanitványokat. Már eddig is többet vizsgáztatott le kitünő sikerrel. Megkeresések Szaniszló utca 56. sz. alatti lakására intézendők. Ajánljuk az erdeklődők figyelmébe.

Hiegenicus fodrászterem!

Zsigován János, uri fodrászterme

Rákóczi-ut. Gerliczy-palota. Vasut felé.

Elvállal minden néven nevezendő **hajmunkàt** jutányos arban. Villany vibráció, ugyszintén masszás, manikür, stb. Nagy elővigyázat a tiszta kiszolgálásra.

* **Gyorsiró tanfolyam** A Nagyváradi gyorsiró egyesület szünidei gyorsiro tanfolyamára már folynak a beiratkozások. A tanfolyam hétfőn julius 29-én kezdődik és szeptember 1-ig tart. Külön tanfolyam van a kezdők és a haladók számára. A tananyag oly módon van beosztva, hogy a kezdőknél a levelezési rész ez alatt az idő alatt befejeződik. Tandij 20 korona. Jelentkezni lehet az egyesület jegyzőjénél Rosenthal József joghallgatónál (Bethlen Ödön u. 32.) Ha elegendő jelentkező lesz, akkor a kereskedelmi szaktárgyakból egyszerü, kettős könyvvitel, kezelés, stb. is lesz tanfolyam.

Vadàsz urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyérdemü vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányu fegyverekből, a legjobb töltények ugy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készitve s ajánlom fegyverjavitó mühelyemet, hol szakszerüen, gyorsan és pontosan eszközlök minden nemü fegyverjavitást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többe fog kerülni annak hejreállitása. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskamüves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszódi Kossuth-utca. **Vigyázat**, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és thea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendü	. . .	1 kiló	4·—	K
Mágnás keverék	I	1 «	4·40	«
«	0	1 «	4·80	«
«	00	1 «	6·—	«

Motor üzemü pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befőtt soha meg nem romlik, adagonként 10 és 20 fillé res levelekben. Elsőrendü brassói Fleischer-féle szalámi kilója á K 4·50. Főüzlet: Kossuth utca, fiók üzlet: Kert-utca.

x Uj ipartelep. Szántó Dezső nagyváradi mülakatos impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szives figyelmébe ajánljuk mielőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetést is.**

x Kiadó lakás. Sal Ferencz-utcán 8. szám alatt november 1-től 6 szobás lakás kiadó. Tudakozódni lehet özv. Tar Istvánné háztulajdonosnénál, ott helyben.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha àruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és franczia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

VOSZKA

cipői

mérték szerint hirnevesek.

Cégt. Ifj. VOSZKA FERENCZ

Telefon 11—33.

x **A t. olvasóközönség** figyelmét felhivjuk a Teszler Simon-féle posztó nagykereskedő cég mai számunkban levő hirdetésére.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúz, szivbajok ellen vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, iszap, fenyő sósfürdők

Dr Rácz Ödön szanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak egész nap nyitva.

BENLAKÓKNAK PENZIÓ.

Automobil garage és fémöntőde

Automobil gummik lerakata

Automobil javitó mühely

Bér automobil

Automobil kellékek

Automobil gummi javitó mühely

STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

Jogászok! Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay jogi szemináriuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38.

Köztudomásulag legsikeresebb előkészités minden **jogi viszsgára.**

MULATSÁG.

Annabàl a Püspökfürdőben.

A régi Anna bálokra emlékeztető fényes keretek között folyt le tegnap este az idei Annabál A Püspökfürdőben. A közönség gyönyörü számban vett részt a bálon s a mulatság a legkedvesebb hangulatban tartott el hajnalig.

A fürdő kellemes parkjában szünet közben a legfényesebb báli toalettek csillogtak.

A mulatság sikerét kétségtelenül a bérlőnek, *Dancs* Istvánnak köszönhetni. Nem csak a kellemes szórakozásról, kitünő cigányról gondoskodott, hanem a legfinomabb ételekkel s italokkal ellátott buffetről is.

Ne hagyja magát félrevezetni!

Csillárgyàr

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u. 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garantia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Vasárnap: délután: Csók szanatórium; este A vasgyáros P. Márkus Emilia felléptével.

Hétfő: Boszorkány, P. Márkus Emilia bucsu felléptével.

Kedd: Kis grófi, Gózon Gyula bucsuja.

Szerda: Erdészleány, Zsigmondy Anna bucsuja.

Csütörtök: Ingyenélők, a karszemélyzet jutalomjátéka.

Márkus Emilia vendégjàtéka.

Egyike a legnehezebb feladatoknak az, a mikor nyáron kritikát kell irni a magyar szinpad egyik legnagyobb szinészutjáról. Az ember félti a téli frázisok nagyszerü komolyságát, hogy elsiklanak s hogy minden őszinteség s minden mélység és komoly vélemény kong az üresség től.

Pedig sokszor nem igy van. Vannak müvésznők és müvészek, akik minden forróság dacára is eltudjuk feledtetni, hogy a hazugságok, a nagyképü megállapitások svadját éljük. S pazar, dus erő szökik az ember minden mondatába, amit *Márkus* Emilia müvészetéről leir.

A Cárnőben játszott. Az egész biboros alakon megérzi az ember, hogy egy mély, higgadt müvészetü asszony emeli a rivalda ragyogó sikjára, meggyőzött, hogy nem a hang csodálatos szinezése, sem az alak plasztikus formája, vagy a gyöngyök, az ékszerek kölcsönös fénye avat valakit nagygyá, hanem a kiforrott, nemes vérü müvészet. Hidegen csillogni, mikor jégszivüt játszik és forrón lobogni, mikor a szerelmes asszony beszél belőle —: ezt klasszikusan eltalálta.

A közönség sokszor került olyan jelenetek elé, amikor önkénytelenül kitört a taps. Különben az igazgató sem panaszkodhat, mert nyáron még kevés ilyen háza volt. *P. J.*

Csókszanatórium. Vasárnap délután a Szigligeti szinházban, az idény egyik operette slágere a Csókszanatórium kerül szinre, amelynek eddigi sikere garancia arra, hogy a vasárnap délutáni közönség pompásan fog mulatni.

Nagyváradi

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete **Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett**

füszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz. **legolcsóbb bevsárlási forrás.** **Telefon 769. sz.**

Szijgyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körösz-u. 33.

Budapesten és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló** és **igás** lószerszámokat a legtökéletesebb kivitelben készithetek, ugy hogy készitményeim a legkényesebb igényeket is kielégithetik.

Elfogadok továbbá mindennemü javitásokat és átalakitásokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szijgyártó és nyerges.

IRODALOM.

A bölcs meg a bolond.

— Sas Ede legujabb könyve. —

Novellairóink ujabb szokását követve, Sas Ede legfrissebb elbeszélés-kötetének ciméül az első novella cimét tette meg. Valóban, az első elbeszélés oly pompás invenciójú, ötletes, kedves dolog, hogy méltó volt nemcsak a kötet élére tenni, hanem az egész könyvet róla nevezni el. Huszonegy novellát gyüjtött egybe Sas Ede ebben a kötetben. Huszonegy történet, mind ügyesen, ötletesen megirt munka. Tárcanovellák, a melyeknél az érdekesség első követelménye Sas Ede novelláiban is mindenikben ott érzik az ujságiró finom tapintata, melylyel mindent első sorban érdekesen tud megirni. Az egyes elbeszélések megirásánál Sas Ede mintha nem egy komoly, vastag kötetet tervezett volna, a melyet kényelmesen akkor olvas el az ember, a mikor kedve és ideje van rá, hanem mintha valamennyi novella a napi aktuálitás számára készült volna, hogy az ideges ujságolvasó figyelmét kösse le minél jobban. Ezt el is éri Sas teljesen. Minden novella ugy leköti az olvasó figyelmét, hogy a mit megkezdett azt végig kell olvasnia. Van azonban ennél is nagyobb értéke a kötetnek s ez az, hogy a novellák nemcsak érdekesek, hanem mindenekelőtt irodalmi szinvonalon állók. Mindeniknek a tárcanovellákon magasan felülemelkedő értéke, abszolut becse van. Sas Ede az emberi lélekből veszi témáit. Különösen az emberi gyöngeségeket tudja ritka éleslátással észrevenni s pompás élethüséggel megrajzolni. Egyik másik novellája egy-egy parányi, de minden ízében igaz korkép. Nem vezeti Sas Edét semmiféle tendencia, nem csatlakozik egyik modern *—izmus*-hoz sem, hanem irodalmi egyetemes célt tüzött ki magának: a szépet. Ezt a célt el is éri. Igaz lélektani alapokon érdekes történeteket, magyar lélekkel, izlésesen és irodalmi nivón irt meg, maradandó becsü kötettel gyarapitva a magyar elbeszélő irodalmat. A kötetből, mely Budapesten Singer és Wolfnernél jelent meg, mai számunkban mutatványt közlünk.

A **«Vasárnapi Ujság»** julius 28-iki számának sok érdekes közleménye között is feltünést keltenek Lénárd Róbert művészi vázlatai Spanyolországból, Iván Ede a nagybányai és szolnoki művésztelepekről ir cikket képek kiséretében. Érdekes fényképek vannak továbbá e számban az utászok hidépitési gyakorlatairól, melyek most folytak le a Budapest fölötti Duna-szakaszon és a kamarazsilip-épitéséről, mely a Dunát a Tiszával összekötő csatorna munkálatainak kezdete. Regény kettő van e számban is: a Szende-Dárday Olga eredeti és Claude Farrere forditott regénye, novellát Kanizsay Ferenctől, költeményeket Oláh Gábortól, Lovászy Károlytól és ifj. Bókay Jánostól közöl e szám, Zemplén Győző Poincaréről, a most elhunyt kiváló francia mathematikusról ir. Ezek mellett még sok más közlemény és a rendes heti rovatok egészitik ki e szám változatos tartalmát. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre öt korona, a «Világkrónika»-val együtt hat korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám).

Az **Élet** szépirodalmi heti folyóirat IV. évfolyamának 30 száma gazdagon illusztrálva, a következő tartalommal jelenik meg: Optofon. Lendvai. — Az óvatos ember. Arkosi Ferenczi Kálmán. — A falu. (Költemény.) Bodnár István. — Roppant nagy szerelem. (Regény.) Kanizsay Ferenc. — Ruysdael rézkarcai. — Bizánci kutyák. (Költemény.) Bodor Aladár. — A lehetetlenség. Nagy Lajos. — Az éj lelke. (Költemény.) Maurice Maeterlinck. Forditotta Sik Endre. — — Panu. (Regény.) Aho—Dr Kara. — »La Fête Nationale.» Tass E István. — A gyermek és a gyilkos. Lafcadio Hearn. — Irodalom és művészet. — Mozgó képek. — Szerkesztői üzenetek.

Pályázat amatör fényképekre. A «Háztartás» Kürthy Emilné népszerü gazdasszonyi lapja pályázatot hirdet olyan amatörfotografiákra, melyek tárgya a háztartás körébe tartozik. A kertészet, baromfitenyésztés, konyha stb. keretében lejátszódó tipikus jelenetek, megörökitésre érdemes háztartási tárgyak, foglalkozások, valamint elterjedésre méltó tenyészállatok képei a legkivánatosabbak. A pályázatra szánt fotografiák 1912. szeptember 10 ig a «Háztartás» kiadóhivatalába küldendők. Az eredményt a «Háztartás» október 10-iki számában teszik közzé s a három legsikerültebb fotografia értékes dijakat nyer. A «Háztartás» előfizetési dija egynegyed évre 3 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Eötvös-utca 36.) kivánatra bárkinek szivesen küld mutatványszámokat.

SPORT.

A világbajnok ünneplése. A főváros polgársága monstre-bankettre készül, Fuchs Jenő világbajnok tiszteletére. A rendező bizottság élén Magyar Miklós, fővárosi bizottsági tag áll, akit felháboritott, hogy a város tanácsa részéről nem akadt senki, aki Fuchs Jenő világbajnok fogadtatására a pályaudvaron megjelent volna.

A mai footbal mérkőzés. Nagy érdeklődés előzi meg a NAC mai vasárnapi football délutánját, amelynek programmját ezuttal is igen érdekesen és változatosan állitotta összse . . . Négy mérkőzés fog lefolyni ma délután a Rhédey kerti Sport téren. Ifjusági csapatok vezetik be a délutánt, a NAC ifjusági II. és a Törekvés ifjusági csapatai állanak szembe egymással délután 2 órakor. 3 órakor pedig a NAC magántisztviselőinek szépen fejlődő csapata mérkőzik az Egyetértés csapatával, amely szintén hétről-hétre szemlátomást halad, ugy hogy a csapat már nivós játékot fog produkálni, a vendégcsapatok egyike: a Mezőtelegdi SE fél 5 órakor áll ki a NAC fehér csapatával A mezőtelegdiek szimpatikus és ügyes csapatának bemutatkozását nagy érdeklődéssel várják.

A program utolsó, szintén igen érdekes pontja, amelyre 6 órakor kerül a sor, a Berettyóujfalui SE bemutatkozása lesz a Törekvés I. csapatával lejátszandó mérkőzés keretében. Az érdekesnek igérkező mérkőzést *Horvát* Ferenc NAC szövetségi biró fogja vezetni.

NYILTTÉR.

Érdeklődők

szives tudomására, hogy hazaérkeztem. Fogmütermemet felszereltem a legkitünőbbnek bizonyult anyagokkal és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy megtisztelő bizalmukra továbbra is érdemes legyek.

Nagyvárad, 1912. julius hó 16.

özv. dr Deákné H. Zsuzsa
«A fog egészségtana» szerzője.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2

TÁVIRATOK.

A török események.

A külügyminiszter nem megy nyaralni.

Bécs, julius 27.

Berchtold gróf külügyminiszter a törökországi fenyegető helyzet miatt megszakitotta karlsbadi üdülését s nyári tartózkodásra Kaltenleutgebenbe megy, honnan az ügyek intézése végett naponkint Bécsbe fog menni.

Az albánok diadala.

Konstantinápoly, jul. 27.

Az uj kormány elsősorban feloszlatta a képviselőházát és az albán követeléseket minden tekintetben teljesitette. Az uj kormány magatartása lehetővé tegye, hogy a török helyzet ne adjon nemzetközi bonyodalmakra okot.

Öngyilkos sikkasztó.

Budapest, julius 27.

(Saját tud.) Záborszky Ottó szécsényi állomásfőnök ma reggel a Losonc felől jövő vonat beérkezte után agyonlőtte magát. Elvett a kezelésére bizott állami pénzből 1409 koronát. Ezen a vonaton érkezett meg a pénztárrovancsoló tiszt. Záborszky, mikor a rovancsoló tisztet meglátta, bement hivatali helyiségébe s

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorbajosoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserüviz

Az elrontott gyomort 2—3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill

Kapható Nagyváradon és vidéken minden gyógyszertárban és jobb füszerüzletben.

még mielőtt megakadályozhalták volna agyonlőtte magát. A kincstárt kár nem éri, mert Záborszky felesége a hiányzó összeget visszafizette.

—

Reformok az igazságügyről.

Budapest, jul. 27.

Az igazságügyi miniszter a perrendtartás életbeléptetése alapján igen üdvös rendeletet ad ki. A rendelet értelmében az irásbeli perirat váltás megtog szünni és helyette a szóbeliség lesz. A rendelet megengedi a nők alkalmazását s igy módot akar nyujtani, hogy a tisztviselők feleségeiket hivatalba vihessék és megélhetésüket megkönnyitsék.

—

Borzalmas benzinrobbanás.

Budapest, julius 27.

(Saj. tud.) Mártonfi kereskedő Tisztviselőtelepén levő üzletében ma délelőtt a benzin felrobbant. A robbanás következtében a kereskedő megégett, s még hárman, kik az üzletben voltak, sulyosan megsebesültek.

—

A mikádó állapota.

Petervàr, julius 27.

A mikádó állapotáról olyan aggasztó hirek érkeztek, hogy Katsura herceg nem marad tovább Európában, hanem Goto államtitkárral együtt még ma visszautazik Japánba. Katsura tegnap hosszabb ideig tanácskozott Sassonow orosz külügyminiszterrel.

—

Nagy tüz Madridban.

Madrid, julius 27.

Egész háztömb esett áldozatául annak a tüzvésznek, amely tegnap este egy madridi istállótelepen kitört. A kár több egy millió pesetánál. Oltás közben több tüzoltó és rendőr megsérült, sok család hajléktalan maradt.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA **CSERES ANDOR.** 19

— Nem igaz! — Nem én voltam! — Ezzel a jó ismerősömmel mentem egyszer az utczán és azt mondottam neki: Te, Samu, nem szégyenled, hogy bezárva voltál három hónapig? — Mire ő felelte: Nem!

Te Samu! — mondom neki, — miért nem szégyelled? — Azért! felelte ő, — mert hogyha pénzem nem volna, halálra szégyelhetném magamat, hogy csak hitelbe csuktak be, hanem mivel pénzem van, becsületem is van. — Hogyhogy? — kérdém tőle. — No igy! — felelte Samu, — a főispán, a polgármester, az alispán, a törvényszéki elnök meg a többi mind köszönnekem. Te, Jenő! — igen, te Jenő, csak gondolhatod, hogy nem annak a három hónapnak köszönnek, amit leültem, hanem annak a milliónak, amit kerestem. — Ugy van! — mondtam én: — Szegény ember piszkos ember, gazdag ember becsületes ember.

A bankár oda ült a leány mellé, balkarjával átölelte a derekát és bele nézett azokba a gyönyörü kék szemekbe.

— Edes! — suttogta lágyan, ugy-e, nem vonakodol?

Az elszászi leány a levegőbe nézett, mintha nem is érezte volna a gerjedő vén ember ölelését, halkan mormogta:

— Szegény ember piszkos ember, gazdag ember becsületes ember.

Erezte e szavak igaz voltát.

Az egyszerü bonne-nak még szépségét sem látták meg, nemhogy tisztességesnek gondolták volna, mert hiszen mindenik bonnenak sorsa az elbukás. Ez annyira közhiedelem, hogy az egyes férfiak azért haragusznak, hogy nem ők a szerencsés választottak, hanem más, nem társaságbeli.

Az elszászi leány nem érezte, hogy az ölelő kar egyre szorosabban fonódik dereka körül, hogy a férfi ajka hideg, melle zihál és szája keresi a leány égő piros ajkait, a gyönyör láza elönti testét és megcsókolja.

Gyöngyvirág hirtelen felugrott, mi által a bankár ölelő karjaiból kisiklott.

— Ah! — kiáltott fel a leány, — ez a csók Önnek sokba fog kerülni! Es kicsiny kezeivel törölgette lángoló ajkait.

— Edes Gusztikám! — mondotta mosolyogva a bankár.

— Nem ugy alkudtunk, bankár uram! — mondá a leány villámló szemekkel, — Ön azt követelte tőlem, hogy bizonyos ideig ne találkozzam Hidvégivel, ezért rendezte be ön részemre ezt a kis szállást, ezért tartja a fogatot és fizeti ruhaszámláimat. En nem tudtam, hogy czélja az, hogy engem megejtsen! — Vége az egyezségnek, uram! — azonnal lehányom ruháimat és felkeresem egyetlen jó akaróimat, Hidvégit.

A bankár megijedt.

— Az Ön tenért, Gusztika! — amit tenni akar, az megöl engem.

— Mit bánom én! — ön meg akar ölni engem, de én védelmezem az életemet, meglátjuk melyikünk győz e küzdelemben.

A leány önmagát tüzelte, egyre haragosabb lett, szemei csak ugy szórták a villámokat mint ajkai a gyötrő szavakat.

— Edes Gusztl! — kedves Heller kisasszony! — rimánkodott a bankár.

— Nem, nem fogok könyörülni magán. Ezért a csókért összetöröm önt, még nem tudom, hogyan, de kikutatom ellenségeit és elárulom önt, igen, elárulom.

A bankár e szavakra felhördült.

— Te, a bonne, te akarsz megölni engem! — Hohó, gyermek ezt el nem fogod érni. Meg foglak semmisiteni.

A leány érezte, hogy tulment szavaiban az okosság határain. Hiszen kezében volt ennek az embernek, mindenik cselédje ennek a szolgálatában áll, ebben a házban egyedül és védtelenül van. Ő, aki még ezt a várost nem is ismeri, ő, kijelentette, hogy felkeresi a bankár ellenségeit! — Kiket keresne fel? — Kik azok? O, a senki, fenyegetődzött! — Igaz, hogy ez az ember Hidvégitől fél. De hol találja meg ő Hidvégit? — Mióta Pozsonyban évekkel ezelőtt elvált tőle, hova ment? — merre lakik! — soha sem érdeklődött iránta. Ez a bankár többre becsülte őt, mint amennyit ér. Erezte, hogy nem ér semmit!

Mikor legerősebbnek hitte volt magát, akkor törpült le maga előtt a küzdőtéren.

Gondolkodott és végtelen csekélységének érzete abban a könycsepben nyilvánult meg, ami szemeiből alágördült a szőnyegre.

A bankár azonban, amikor észrevette a leány gyengeségét, még szigorubbá lett.

— Igen is, Gusztika! — itt fogsz maradni, türni fogod kedveskedéseimet, nyájaskodásaimat . . .

A leány méltarlankodva vágott közbe:

— Soha!

És hangjában annyi dacz, e daczban annyi erély nyilatkozott meg, hogy a bankán önkénytelenül meghajtotta fejét.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

—

—

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hirekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza 1913. — — —	11.78
Októberi buza — — — —	11·46
Októberi rozs — — — —	9·31
Októberi zab — — — —	9·37
Aug. tengeri — — — —	8.80
Szept. tengeri — — — —	8·85
Májusi tengeri (1913) — —	7·40

Nagyváradon.

O árukban kevés üzlet fordul elő. A malmok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szivesen vásárolnak. Uj áruban visszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többé-kevésbé javultak.

Árak:

Buza — — — —	11.38—11.38
Rozs — — — —	9.30— 9.31
Árpa — — — —	10.— 10.20
Zab — — — —	9.37— 9.38
Tengeri — — —	7 60— 7.61

—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény — —	853.—
Osztrák hitelrészvény — —	652.50
Jelzálogbank — — — —	463.50
Leszámitoló és pénzváltó —	558 50
Városi vasut — — — —	412·—
Közuti vasut — — — —	765 50
Osztrák államvasut részvény —	721·—
Salgótarjáni kőszén — —	753·—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Ungváry és Tokai
Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája
RAKÓCZI-UT 10. SZAM.
Helybeli és vidéki telefonszám 725.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
felvétetik
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy

autogén heggesztésre

berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas, kovácsolt vas, réz és mindennemü törtrészek forrasztását.**

Készitek malomberendezést, henger rovátkolást, vizitartányokat, itató vájukat, javitok feszmérőket (manometer), kölcsön adok körszivattyukat jutányos napidij mellett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje

Rohoska Pál,

gépjavitó műhelye,

Nagyvàrad, Sáncz-utcza, 22 sz.

„Varázsfuvola."

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „**Varázsfuvola**" rendkivül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt **csak 4 korona.**

Csakis **Vágner „Hangszer-Király"** országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, **Budapest, József-körut 15.** — Gyorsjavitó mühely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemü termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utcza 3-ik szám, Telefon 172.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ

		reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	7 49	9 *50	2 19	4 39	8 10
V.-Velence	»	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	»	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő	érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő	ind.	8 59	10 *59	3 29	7 11	9 29
Rontó	»	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence	»	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad	érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDO.

		d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	8 00	10 *01	2 30	4 50	8 31
V.-Velence	»	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő	érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDO—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	8 40	10 *39	3 10	6 50	9 10
Rontó	»	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velence	»	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad	érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyujt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamat mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemü bankszerü beszedésekkel (incassó) olcsó dij mellett.

Előleget nyujt értékpapirokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgalat.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

¼ lerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Főszerelő telefonja 55. sz

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda.

Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör". A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja. Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN

bérlő.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

épitkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület épitését, átalakitásokat, csatornázásokat szakszerü kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a **legujabb találmány** szerint teljesen szárazzá alakitjuk át felelősség mellett.

Szives megbizásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesitett kőmüvesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház. **Telefon 1118.**

A BIHARMEGYEI GAZDÁK ÁRU- ÉS HITELINTÉZETE RÉSZV.-TÁRSASÁG

sertéshizlaldájában

az összes f. évi trágya **eladó.** Értekezhetni a részvénytársaság irodájában **Nagypiac-tér**, Andrényi-ház.

Hallatlan olcsó árban **szállit!**

Nemes Károly

épület- és műbútor-asztalos

N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-, háló-, konyha-, cseléd- és előszoba

berendezéseket. Iró-asztalok igen jutányosan kaphatók.

Épület munkákra költségvetés dijtalan.

Levelekre válasz.

Nagyvárad város árvaszéke.

9866—1912.

Árverési hirdetmény.

Kiskoru Szilágyi József és Mária, kiskoru Máté Erzsébet, Irén és András és Máté András tulajdonát képező, a nagyváradi 667. sz. betétben 2911 és 2912. hrsz. a. Körös-utca 33. házszám és Bethlen-utca 14. házszám egész ingatlan Nagyvárad város árvaszékénél 9866—1912. sz. véghatározata folytán önkéntes árverésen el fog adatni.

A kikiáltási ár 133000 korona.

Az árverés 1912. augusztus 8-án d. e. 9 órakor a városi árvaszék hivatalos helyiségében (Városháza II. em. 39.) fog megtartatni.

Az iratok ezen határnapig a hivatalos órák alatt az árvaszéknél (Városháza II. em. 36.) megtekinthetők.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát azaz 13300 koronát a városi pénztárba bánatpénzül az árverés határnapjáig befizetni, az erről szóló nyugtát az árverés alkalmával a kiküldöttnek átadni, vagy legkésőbb az árverés alkalmával közvetlenül a kiküldött kezeihez letenni, továbbá a jelen árverési hirdetményt és feltételeket sajátkezüleg aláirni.

1. A kikiáltási árnál magasabb ajánlat esetén az ajánlattevő bánatpénzét a megigért összeg 10 százalékáig kiegésziteni köteles.

2. A bérszerződések esetleges felbontásából eredő károkért a kiskoruak sem társtulajdonosok, sem vevővel, vagy más harmadik személyekkel szemben nem felelnek.

3. A kiskoruak az ingatlannak a telekkönyvben kitüntetett térmértékért nem szavatolnak.

A tett ajánlat a venni szándékozókat feltétlenül kötelezi, a kiskoruakat csak akkor, ha az árvaszék a tett ajánlatok felett már határozott, illetve azok egyikét elfogadta.

Az árvaszék a tett ajánlatokhoz kötve nincsen, azok között szabadon választhat és ha a kiskoruak érdeke ugy kivánja, egyiket sem fogadja el.

Az ajánlat elfogadása után, illetve az idevonatkozó véghatározat jogerőssé váltától számitott 15 nap alatt tartozik vevő a megajánlott vételárat Nagyvárad város gyámpénztárába befizetni. Tartozik továbbá ugyanezen idő alatt a városi árvaszék t. ügyészénél az adásvételi szerződés elkszitése végett, valamint az ingatlan tehermentesitése céljából jelentkezni.

Ha az ajánlattevő ezen kötelezettségeinek meg nem felel, a gyámhatóságnak jogában áll őt, vagy ajánlata teljesitésére perrel kényszeriteni, vagy a jogügyletet hatálytalannak kimondani, esetleg az ajánlattevő kárára és veszélyére uj árverést tartani, vagy az ingatlant ugyancsak ezen jogkövetkezmények terhe alatt máskópen értékesiteni.

A jóváhagyási záradékkal ellátott szerződést Nagyvárad város árvaszéke akkor adja ki, ha az ajánlattevő az összes árverési feltételeknek eleget tett.

A szerződés készités és bekebelezés költségei, az összes illetékek, továbbá az árverés tárgyát képező ingatlan tehermentesitésével járó költségek a vevőt terhelik.

Nagyvárad város árvaszékének 1912. julius hó 22-én tartott tanácsüléséből.

Nizsalovszky,
elnökhelyettes.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Rimanóczy-u. 10. sz.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készitését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

---

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T. N.-Váradi és biharmegyei főraktára KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75. **Telefon 75.**

Világos **Király** sörünket valamint **SZENT ISTVÁN** védjegyü

duplamaláta

sörünket, melyet a leghirnevesebb orvostanárok mint kiváló gyógyitalt ajánlanak.

Ujdonság!

a czipész ipar terén.

Még eddig nem létezett, de ma már nem szükséges, hogy Ön faradjon a czipészhez, ezentul ha uraságod ugy akarja, **csak egy meghivás** és a megbizott azonnal házhoz jön mértéket venni. **Jutanyos árak uri és női czipőkben, a legszebb kivitelben. Szives megkeresést kér**

Vilkesz Mihály uri és női czipész

RÁKÓCZI-UT 45.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37. **Telefon 11-37.**

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgelődni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, **régi tüzhelyeket** (sparhelt) **át lehet olcsó pénzért alakitani.** Háztulajdonosok, mérnök és épitész uraknak **árengedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghivás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Méhészek! Akik megbizható helyről tiszta, méhviaszból készült **műlépet** óhajtanak beszerezni, forduljanak bizalommal **szatmári Szabó István** méhészetéhez **Pankota** (Aradmegye), mely méhészet amerikai hengerpréssel készitett bármely méretü műlépnek kilóját csomagolva K 5·10-ért szállitja utánvéttel, amig viaszkészlete ki nem fogy.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca

BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészitését jutányos árban, ugyszintén kapható naponta kitünő minőségü fagylalt és jegeskávé is. Megrendeléseket házhoz szállitok. :-:

TELEFON 12-67.

Alapittatott 1884-ik évben.

Készit és javit

orgonákat, harmóniumot, zongorákat, pianinot és minden e szakmába vágó uj munkát is a legujabb szisztema szerint

Friedl Leopold

orgona-épitész

Nagyvárad, Szent János-utca 6.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet: Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Telefon 235. Telefon 235.

BENCZ GYULA

ELITE

CUKRÁSZATA KOSSUTH-UTCZA 10. SZ.

Reggeli és uzsonna kávé.

Az uri közönség legkedveltebb szórakozó helye. Parfait Hachee, vagy másféle husos sütemények, torták stb. megrendelésre a legpontosabban elkészittetnek és házhoz szállittatnak.

Telefon 235. Telefon 235.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy

Csengeri-utcza 21-ik szám alatt

saját házamban, egy a mai kornak mindenképen megfelelő

= épület és = műbutor asztalos

mühelyt létesitettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel ugy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52. TELEFON 11-52.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett ipartelepe

Szacsvay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és diszmü-bádogos, vizvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel ugy helyben, mint vidékre dijtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő telep:

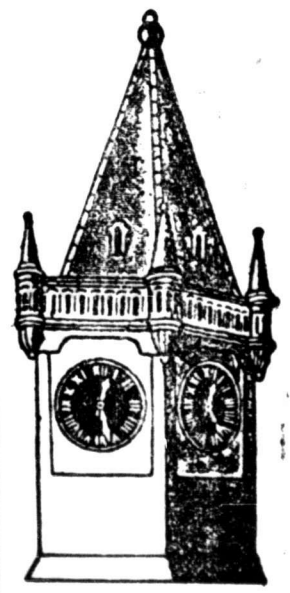
Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.

Ajánlja 1 hétban egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs“ és „szabadlengésü“ járattal, rézkerekekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kivánatra.

Saját ház.

Legolcsóbb bevásárlási forràsok!

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEUN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapittatott 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám.

Alapittatott 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezeti utja, keresse fel a legjobb hirnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

melifüzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országszerte nagy népszerüségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füző-üzlet: TELEFON 11—53. szám.

Mezey János és Tsa.

füszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készit **Piski Ferenc** cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utcza

sarok, Schvarc Farkas-féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hivja meg MÉSZÁROS MÁRIA gőzmosó és vegytisztitó intézetét, házhoz elküld és haza is szállit. **Szarvas-tér és Liget-utcza** sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóci-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

saját műlakatos műhelye, vizvezeték szereldéje

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

láncкútat

MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1 sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállitással jutányos árban eszközöltetnek. Meghivásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expediálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás Simon rövidáru férfi- és női divat-üzletét **Szent János-utcza 46. gyógyszertár mellett, hol hallatlan olcsó árban lehet vásárolni.**

A „Nagyváradi Torna Club“

Clubhelyisége

Kolozsvári-utcza 50. szám alatt

a «Varga féle» Magyar Király kávéházban.

Udvari kávèház

családok kellemes szórakozó helye. Esténkint **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utcza.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabiróságok és körjegyzőségek szerződéses szállitója.

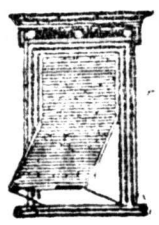
ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a müvészi kivitelü különlegességi munkákat is kellő szaktudással a legpontosabban elvégezhetem. Készitek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kisérlet elengendő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel **ROZSNYAY JÓZSEF**, müasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyváradi REDŐNY-GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Csoda elárusitás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitur, rumburger vászon, selyem és csipke dolgokat.

Félárba árusitom.

Lőwinger Márton

versenyáruháza **Kert-u. 1. sz.**

Kerékpár varrógép s gramophon javitásokat készittetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvál mindennemü gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készit mérték szerint uri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghivásra házhoz jövök.

Elvállalnak mindenemü szakmába vágó munkákat, u. m.:

szobafestés és tapétázás.

WEINSTOCK Testvérek

szobafestők és tapétázók

NAGYVÁRAD, Gilányi-u. 21.

Legtisztább kivitel jutányos árak mellett.

Költségvetés dijtalan.

Meghivásra házhoz jövünk.

Alapittatott 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntöde

NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos

kárpitos és diszitő

GYÁR-U. 1 SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghivásra azonnal jövök. **Állandóan kész**munka kapható.

Az AUGUSZTUSI költözködésekkor a legcélszerübb

HIRNM és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54. **Telefon 10-54.**

György Sándor

villanyerőre berendezett késes és köszörüldéje

Kert-utcza, 4. szám.

Elvállal mindenféle speciál köszörüléseket és javitásokat, haj- és szakál vágó és lónyiró gépet, zsilette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

revarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási czikkek parket beeresztő viaszok kaphatók

VADÁSZ ALBERT

„Angyal“ drogueriában

BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácser

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készit

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel dijtalanul szolgálok, meghivásra azonnal jövök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegyverjavitó műhelye

Sas palota zöldfa passzás, a hol a legprecizebb esterga és gépmunkák késsülnek.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos mühely.

SZÁNTÓ DEZSŐ
első nagyváradi
redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy **műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat** a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honved laktanya mellett) egy direkte ezen czéra épitett és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: **Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben.** Felvallalok az épület és mülakatosság körébe tartozó összes munkákat, u. m.: **vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók,** kiváló minőségü **tüzhelyek** és **ajtócsukókat** stb. **Szállitások vidékre a leggyorsabban. Redőny javitások szakszerüen eszközöltetnek. Javitási munkák telefon hivásra.**

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Autó (automobil) tulajdonosok
szives figyelmébe
PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló mühely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.
Postai megbizás naponként azonnal el lesz intézve. Javitások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvét-tnek.

VAJNOVSZKI FERENC
uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.
Készit uri- és női cipőket mérték szerint. Javitások jutányos árban. Meghivásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Kincset ér
a TORDY-féle
Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyuttal étvágyjavitó, gyomortisztitó, emésztést elősegitő, bélmüködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segit. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.
Minden gyógytárban kapható.

Nagyváradi Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON 11—64. **Nagyváradon, Gerliczi-utcza.** **TELEFON 11—64.**

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Fagontükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályositás

tábla és tűkörüveg nagyraktár

Opalescens és szines üvegek. **Kirakatüvegek** **Épületüvegezés**

Rajzokat és tervezéseket dijtalanul végezünk
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállitunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok kiképzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Értesités.

Megnyilt a

„Béka“ bolt

Uj rőfös, rövid és női divatáruház Nagyváradon Zöldfa-utca

Tessék ügyelni a kirakat-üvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat:

1 vég Rumburger vászon mindenre alkalmas	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen szinben, 120 széles	—.89
1 Himzett elejü nőiing szepességi vászonból	1.65
1 nőiing finom siffonból	—.95
1 női hálókabát (korzetta) finom siffonból	—.98
1 Nőiing himzéssel és szalaggal dusan diszitve	—.98
1 Izléses diszkötény	—.55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lüszterből	1.65
1 fekete klott alsószoknya	— 98
Egy 6 személyes damaszt garnitura	2.75
1 Fekete nap és esőernyő	—.98
1 Elegáns fehér puhaelejü férfiing	1.25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	—.13
1 pár kézelő fehér vagy szines	—.21
12 darab valódi rumburgi vászon zsebkendő	1.50
1 méter kozmanózi karton bármilyen szinben, jó mosó	—.22
1 méter legfinomabb gyapjudelin legujabb divatuak	—.59
1 kétszemélyes klott paplan jó vattával töltve, bármilyen szin	3.25
1 Ablakra való szövetfüggöny	1.39
1 Magános ágyteritő	—.89
1 garnitura 2 ágy és egy asztalteritő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bármilyen szinben	4.75
1 fehér siffon alsószoknya	—.98
1 méter ruhavászon minden szinben	—.29
1 méter csipkefüggöny	—.26
1 fejre való selyemsál	1.25
1 m. 120 széles gyapju pepita szövet	—.45
1 méter mosó delin legujabb minták	—.24
1 himzett elejü bluz	—.98
1 szines napernyő gyönyörü szép	1.52
1 Reformkötő, jó mosókarton	—.69
1 nyári flanell takaró	—.95
1 fejre való pepita selyem kendő	—.98
1 finom damaszt abrosz	—.98
1 kávés abrosz	—.79
1 kávés szalvéta	—.06
1 fekete klott alsószoknya	—.98
1 Szmirna ágyhathoz való szőnyeg	1.65
1 méter bőrerős spárga szőnyeg	—.39
1 nagy szoba szőnyeg	—1.69
1 méter dupla széles cérna csipke függöny aplikált mintákkal	—.58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban lesznek elintézve.

Postai szétküldések minden nap. Tessék a kirakat üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni.

Csúzi Ferencz

fehérnemü és ruhatisztitó intézete

N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehérnemüés minden más ruha tisztitást jutányos árban. Meghivásra a ruhákért érte is küldök. Levelekre válaszolok.

Fey Rezső

mü-bádogos, vizvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.

TELEFON 532. TELEFON 532.

Készit udvari tagymentes closetteket vizöblitéssel. Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblitéssel. Mindennemü épület- és diszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

„NIGRIN“

a legjobb cipőkrém az egész világon

Az eddigi világhirü wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállitó.

80 éves gyári fennállás.

„STANDARD“ TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerü alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatásu sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egértifusz-baczilust. A 20. század legmegbizhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egértifusz bacilus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K
1 nagy „ 3—600 „ „ 12 K

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a

Teszler Simon posztó kereskedőt

kiegyeztettem, a ***csődtömeget átvettem és azt rendkivüli leszállitott árban kiárusitom.*** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costüm divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, ***szabókellékeket*** és mindezen árukat ***gyári áron alul kiárusitom*** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már . . . . K 02·40
« « « « jobb minős. div. 3 mtr. K 06·60
« « « finomabb « « 3 « K 12·—
« « « angol divat 3 « K 19·—
« « « legfinomabb « . . 3 « K 28·—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul ***jóval olcsóbban*** lesznek kiárusitva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

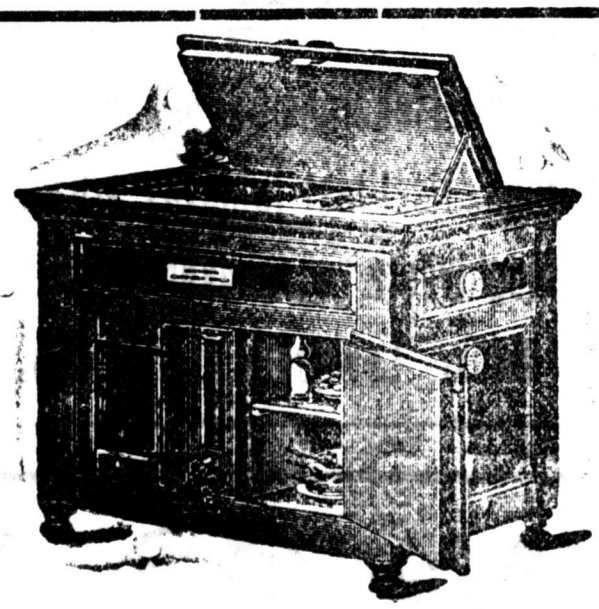
egy már nagyon jó hozzávaló . . . K 4·50
« finomabb « . . . . K 5·50
« egész finomabb « . . . . K 7·—
fekete szalonhoz legfin. « . . . . K 8·—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZÖK

legnagyobb választékban **TARSOLY és RISZTÓ** különlegességek vaskereskedésében

Telefon 390. **Nagyvárad, Rákóci-ut.** **Telefon 390.**

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.